

**[bez názvu]**

**Simon Schoon**

◆ bytový seminář, česky | německy, vznik: 17. 6. 1985

◆ private seminar, Czech | German, origin: 17. 6. 1985

[bez názvu] [1985]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (Kaz a\_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Am meiner Seite... freue mich sehr hier wieder zu sein.

Jiný hlas: Děkuji a radost je také na jeho straně z toho, že tu opět může být.

Jiný hlas: Die Themen für heute Abend aber auch für die kommenden Abende sind in einem gewissen Zusammenhang gewählt worden.

Jiný hlas: Téma dnešního večera, ale i těch nadcházejících večerů, je v jistém smyslu ve vzájemné souvislosti.

Jiný hlas: So Dienstagabend und Mittwochabend geht es über die Fragen der *Christologie* aus der Begegnung mit dem *Judentum* hinaus.

Jiný hlas: Večer v úterý a ve středu půjde o *kristologii*, která vychází z daného setkání mezi Židy a křesťany.

Jiný hlas: Ja, man kann vielleicht besser sagen, die Fragen die an der *Christologie* gestellt werden, wenn man die Begegnung mit dem *Judentum* ernst nimmt.

Jiný hlas: Nebo jinak řečeno, snad lépe, otázky, které vznikají, jestliže otázky *kristologické*, jestliže vezmeme v potaz toto setkání mezi Židy a křesťany a Židi jsou stavěni nebo postaveni před křesťany v oblasti *kristologie*.

Jiný hlas: So dass ist dann eigentlich das Mitte, der Mitte, die *Christologie* und voran gehen dann, kann man sagen, einige historische Fragen über die Trennung der Wege zwischen *Judentum* und *Christentum* im ersten Jahrhundert, darüber wollen wir jetzt haben.

Jiný hlas: Takže středem je *kristologie* a předchází otázky historické povahy, které navazují na to rozdělení, rozchod obou cest mezi křesťany a Židy v prvním století.

Jiný hlas: Und am letzten Abend, am Donnerstagabend, Fragen die etwa für die moderne Zeit aus dieser Begegnung kommen, auf dem politischen Ebenen.

Jiný hlas: A v poslední večer ve čtvrtek budou otázky, které jsou charakteristické pro tu moderní dobu a které vyplývají z toho předcházejícího.

Jiný hlas: So das geht dann am letzten Abend über Jerusalem in christlicher jüdischer, ja richtig historischer und muslimischer Sicht.

Jiný hlas: Půjde tedy o otázky, řekněme symbolicky nazvané *Jeruzalém*, v pohledu židovském, křesťanském a mohamedánském.

Jiný hlas: So jetzt aber ein Thema, was mehr historisch gewählt worden ist und ich fühle mich etwa unsicher mit diesem Thema in einem Kreis, wo auch viele *Philosophen* sind. Es ist kein *philosophisches* Thema, oder nein lassen wir so sagen, ich bin kein *Philosoph* und ich bin kein Historiker, aber Theologe und spreche doch über ein Thema, was diese verschiedenen Bereichen rührt.

Jiný hlas: A mluvit o tématu, které je zvoleno tedy, je poněkud historické povahy, já se cítím nejistý, protože mám o tom mluvit ve *filosofickém* kroužku. Nejsem ani *filosof* ani historik a jsem teolog a z této perspektivy o tom chci mluvit.

Jiný hlas: Ich habe dafür ein Kapitel genommen aus meiner *Dissertation*, aus meiner Doktorarbeit über die ersten Christen im ersten Jahrhundert, eigentlich die *Judenchristen* im ersten Jahrhundert.

Jiný hlas: Zvolil jsem kapitulu ze své *dizertace*, která pojednává o křesťanech z Židů v prvním století.

Jiný hlas: Bevor wir aber etwas tiefer in diese Sache des ersten Jahrhunderts hineingehen, ist es vielleicht gut, etwas grob anzugeben, wie aktuell dieses Thema ist.

Jiný hlas: Předtím, než se hlouběji budeme zabývat tímto tématem, tak v poněkud hrubých rysech ještě k situaci v pozadí.

Jiný hlas: Das möchte ich so machen, die populäre Meinungen in der Gemeinde, in der unter den Christen aber nicht nur unter den Christen populäre Einsichten sind wie folgt.

Jiný hlas: Takové populární názory ve sborech a mezi křesťany jsou zhruba tyto.

Jiný hlas: Erstens, also die populäre Einsichten wie sie unter den Menschen leben. Erstens Jesus ist der Stifter des *Christentums*, Jesus ist eigentlich der erste Christ.

Jiný hlas: První pohled je, že Ježíš je zakladatel křesťanství, Ježíš je prvním křesťanem.

Jiný hlas: Zweitens *Judentum* und *Christentum* sind sehr bald auseinandergegangen, jedenfalls bei dem Jahre 70, ja bei der Zerstörung Jerusalems.

Jiný hlas: Židovství a křesťanství se velice záhy rozešlo, tedy židovské křesťanství nebo naopak, v každém případě kolem roku 70, to jest rok, kdy padl Jeruzalém.

Jiný hlas: Eine dritte stereotype populäre Auffassung: die Juden haben als Volk als Ganzes Jesus Christus verworfen.

Jiný hlas: Další takové stereotypní pojetí je, že Židé jako národ jako celek zavrhlí Krista.

Jiný hlas: Und eine vierte stereotype Auffassung: die Untergang des Tempels im Jahre 70 und der Stadt Jerusalem im Jahre 70 ist die Strafe Gottes für das Anteil der Juden am Tod Jesu.

Jiný hlas: A čtvrtý stereotyp: rozboření chrámu a zničení Jeruzaléma, to je trest Boží za prohřešení vůči Ježíši těmi Židy.

Jiný hlas: So diese vier Auffassungen haben zu einem sehr stark geprägten theologischen *Anti-Judaismus* geführt.

Jiný hlas: A tyto čtyři náhledy vedly k velice sevřenému protijidovskému postoji.

Jiný hlas: Und dieser kirchlichen und theologischen *Anti-Judaismus* hat immer wieder den Zündstoff geliefert für den *Anti-Semitismus*.

Jiný hlas: A tento křesťanský antijudaismus poskytoval vždy takovou zápalnou látku pro antisemitismus.

Jiný hlas: Dann gehe ich wieder diese vier populären Auffassungen entlang.

Jiný hlas: A teď půjde podělit nebo vezme jeden po druhém z těch čtyř názorů takových populárních.

Jiný hlas: Jesus der erste Christ, also Jesus völlig entjudet.

Jiný hlas: Tedy ten první pohled, že Ježíš je první křesťan, to znamená, že Ježíš je zcela odjudaizován.

Jiný hlas: Bis zum Nazismus der Deutschen Christen über den arischen Jesus geschrieben haben.

Jiný hlas: Až tedy, jak to víme mezi německými křesťany, že psali o árijském Ježíšovi.

Jiný hlas: Das Zweite was ich genannt habe war sehr bald sind *Judentum* und *Christentum* auseinandergegangen.

Jiný hlas: A to druhé, co zmínil, že se totiž velice záhy rozešlo křesťanství s židovstvím.

Jiný hlas: Das das hat dann zur Folge gehabt, dass das *Christentum* bald sehr triumphalistisch geprägt worden ist.

Jiný hlas: A to mělo za následek, že velice brzy dostalo křesťanství takovou triumfalistickou rážbu.

Jiný hlas: Die dritte Auffassung war die Juden haben als Volk Jesus verworfen und daraus kommt die Auffassung, dass die Juden ein völlig hartnäckiges und ungehorsames Volk sind.

Jiný hlas: A tento třetí náhled, že židovský národ jako celek zavrhl Ježíše Krista a odtud se datuje takové to pojetí, že Židé jsou velice tvrdošíjným lidem, odporným Boží věci.

Jiný hlas: Und dass das *Judentum* von der christlichen Sicht aus keine *Legitimität* mehr hat.

Jiný hlas: A že tedy, hleděno z křesťanské pozice, židovství jako takové nemá žádnou legitimitu.

Jiný hlas: Und die vierte Auffassung, die stereotype Auffassung, der Untergang des Tempels der Stadt Jerusalems im Jahre 70 ist Strafe Gottes über die Juden.

Jiný hlas: A ten čtvrtý pohled, totiž že v roce 70 rozbořením chrámu a zničením Jeruzaléma vlastně dopadl trest Boží na Židy.

Jiný hlas: Das hat zu der Folge, zu der Konsequenz geführt, dass die Kirche immer gesagt hat, das Gericht Gottes ist definitiv über *Judentum* gekommen und man hatte auch immer über das *Judentum* dieser Zeit in der *Theologie* gesprochen als das *Spätjudentum*.

Jiný hlas: A to vedlo k tomu náhledu, že ten soud Boží nad tím židovstvím je naprosto definitivní a mluví se o tom židovství jako o pozdním židovství, o *Spätjudentum*. V té křesťanské *teologii* se ta doba, kdy dochází k tomu rozboření chrámu a zničení Jeruzaléma, pojímala v křesťanských teologických příručkách

– to je starší literatura – že to je postžidovství.

Jiný hlas: Wenn man im *Judentum* selbst sieht, dann wird diese Periode das *Frühjudentum* genannt. Von der jüdischen *Identität* aus ist es *Frühjudentum*.

Jiný hlas: Ale z hlediska židovské identity je toto období naopak časným židovstvím nebo počátkem židovství.

Jiný hlas: Nach Jahre 70 ist der *Talmud* niedergeschrieben und Jochanan ben Sakkai und so weiter, so dass ist *Frühjudentum*.

Jiný hlas: Po roce 70 byl napsán *Talmud* a to je počátek toho raného židovství.

Jiný hlas: Man kann also daraus, aus diese Stereotypen und ihre Konsequenzen, kann man konkludieren, dass die *Theologie* sehr stark von einer *Ideologisierung* geprägt ist dem *Judentum* gegenüber.

Jiný hlas: A z těchto závěrů a konsekvencí, které z toho vyplynuly, je možno říct, že se *teologie* stala vůči židovství takovou *ideologizací* toho jevu židovství.

Jiný hlas: Und wenn wir jetzt wirklich so etwas über die Geschichte des ersten Jahrhunderts erzählen, geht es darum, um diese *Ideologisierung* zu durchbrechen.

Jiný hlas: A když teď jde o ty dějiny právě tohoto raného období, tak jde o to zároveň, abychom prolomili tuto *ideologizaci* této rané epochy.

Jiný hlas: Um noch einmal diese vier Punkte zu erwähnen: Ja, das war Jesus, der Stifter des Christentums oder Jesus der erste Christ.

Jiný hlas: A ještě abych zmínil znovu ty čtyři body. Ježíš, zakladatel křesťanství nebo první křesťan.

Jiný hlas: Man muss sagen, historisch gesehen, dass Jesus völlig Jude war, ein *Torah*-treuer Jude, dass er gelebt und gestorben ist als Jude.

Jiný hlas: To je teď potřeba říct čistě historicky, že byl Ježíš plným Židem, zakotvený v zákoně *Tóry*.

Jiný hlas: Über den zweiten Punkt muss man historisch sagen, dass *Judentum* und Christentum nicht plötzlich und schnell auseinandergegangen sind, aber dass es ein sehr langer historischer Prozess gewesen ist bis zum vierten Jahrhundert.

Jiný hlas: A opět historicky pohlédnuto nelze tvrdit, že by ten rozchod mezi židovstvím a křesťanstvím byl tak náhlý kolem roku 70, nýbrž je to dlouhý proces, který trvá zhruba do 4. století.

Jiný hlas: Über den dritten Punkt, das war, die Juden haben Jesus als Volk Jesus verworfen, muss man sagen...

Jiný hlas: A k tomu třetímu, že totiž Židé jako celek, jako lid, zavrhl Ježíše.

Jiný hlas: Das ist historisch gesehen völlig Nonsense. Die erste christliche Gemeinde war nur jüdisch.

Jiný hlas: To je naprosto scestné historicky, protože prvním sborem křesťanů byli Židé.

Jiný hlas: Wenn es keine judenchristliche Gemeinde gegeben hätte, dann war das Christentum auch nicht zustande gekommen.

Jiný hlas: Kdyby nebyla neexistovala právě tato první obec křesťanů z Židů, pak by nemohlo vzniknout ani křesťanství.

Jiný hlas: Und über den Jahre 70, also die Idee von *Spätjudentum*, muss man sagen...

Jiný hlas: A k roku 70, tedy ta myšlenka, představa takzvaného pozdního židovství, je třeba říct...

Jiný hlas: Dass das *Judentum* in ihrem Selbstverständnis sagt, dass das eine Erneuerung des *Judentums* war und nicht eine Untergang.

Jiný hlas: Tak právě z pohledu židovství samotného je potřeba říct, že toto datum kolem roku 70 bylo časem obnovy a nikoliv rozpadu či pádu.

Jiný hlas: Man kann also mit diese einführende Bemerkungen kann man sagen, die Kirche hat seinen jüdischen Ursprung, seine jüdische Wurzeln vergessen oder verraten.

Jiný hlas: Těmito úvodními poznámkami jsem chtěl říct, že církev zapomněla na své židovské kořeny anebo je zradila.

Jiný hlas: Und das hat für die Kirche zur Folge gehabt: *Spiritualisierung*, *Idealisierung*, *Docetismus*...

Jiný hlas: A to mělo pro církev za následek *spiritualizaci*, dovecký pohled a *individualizaci*.

Jiný hlas: Ja, und *Individualisierung*, ach ja, sicher. Und das hast du nicht gesagt. *Idealisierung*.

Jiný hlas: *Spiritualizace* v první řadě, *idealizace*, potom dokecký rys.

Jiný hlas: Und eine Unterschätzung der Leiblichkeit.

Jiný hlas: Podcenění tělesnosti, pozemskosti a co s tím dokevstvím souvisí. Podcenění té konkrétní zemitosti, pozemskosti.

Jiný hlas: Aber das sind nur Beispiele, das man wird jetzt nicht ausbauen, aber dass man kann denke ich sehr viel darüber sagen, wieviel die Kirche daran verloren hat, dass sie ihre jüdische Wurzeln vergessen.

Jiný hlas: To jsou jen příklady, nebudu to teď rozvádět, ale je možno říct, jak mnoho církev ztratila tím, že zapomněla na své židovské kořeny.

Jiný hlas: Was es für jüdische Volk bedeutet hat, ist natürlich auch klar.

Jiný hlas: Co to znamenalo pro židovský lid, je také zcela jasné.

Jiný hlas: *Antisemitismus*.

Jiný hlas: *Antisemitismus*. Není třeba překládat.

Jiný hlas: Aber jetzt zu diesem ersten Jahrhundert.

Jiný hlas: A teď k tomu prvnímu století.

Jiný hlas: Über Juden, Judenchristen und Heidenchristen.

Jiný hlas: O Židech, o křesťanech ze Židů a křesťanech z pohanů.

Jiný hlas: Vielleicht muss ich noch einen Moment erklären, wie dieses Kapitel im Rahmen meiner Doktorarbeit steht, wie die eingerahmt ist.

Jiný hlas: Asi budu muset ještě trochu vysvětlit, jak tato kapitola zapadá do celkového rámce mé doktorské práce.

Jiný hlas: Ich habe sieben Jahre in Israel gelebt und dort alle christliche Gruppen studiert.

Jiný hlas: Žil jsem sedm let v Izraeli a tam jsem studoval všechny křesťanské skupiny.

Jiný hlas: Arabische Christen und griechisch-orthodoxe...

Jiný hlas: Křesťany z Arabů, křesťany z té řecké ortodoxie...

Jiný hlas: Missionarische Gruppen und Gruppen, die aus Amerika kommen und auf dem Ölberg warten auf der wiederkommenden Christus und so weiter und so fort.

Jiný hlas: Misionářské skupiny a skupiny, které přichází z Ameriky a jsou na Olivetské hoře a tam očekávají příchod Kristův.

Jiný hlas: Sehr viele messianische Gruppen sind da.

Jiný hlas: Mnoho mesiánských, mesianistických skupin je tam.

Jiný hlas: Aller Art Gruppen und ich habe ihre *Theologie* und ihre Motivierung, um dort zu sein, studiert.

Jiný hlas: Různých skupin. A já jsem studoval jejich *teologii* a motivy, proč tam jsou.

Jiný hlas: Was ich jetzt vortragen möchte, ist eigentlich ein *Exkurs*.

Jiný hlas: To, co bych teď chtěl přednášet, je vlastně takový *exkurz*.

Jiný hlas: Es geht um der Hintergrund der Judenchristen.

Jiný hlas: Jde o pozadí křesťanů ze Židů.

Jiný hlas: Die historische Verwurzelung diese Gruppe.

Jiný hlas: A to historické zakotvení této skupiny křesťanů ze Židů.

Jiný hlas: Aber das ist nur so über den Rahmen. Und jetzt zum Thema.

Jiný hlas: A teď k tématu.

Jiný hlas: *Es ist ziemlich schwer um eine klare Sicht zu bekommen auf das historische Phänomen des Judenchristentums im ersten Jahrhundert.*

Jiný hlas: Je velice těžko zjednat si jasný pohled na křesťany ze Židů v prvním století.

Jiný hlas: *Es sind einige sehr wichtige Untersucher gewesen, ein Jude Hans-Joachim Schoeps.*

Jiný hlas: Byli tu badatelé na tomto poli, jeden z nich se jmenuje *Hans-Joachim Schoeps*.

Jiný hlas: *Und ein sehr wichtiger katholischer Theologe Kardinal Jean Daniélou.*

Jiný hlas: A významný katolík, kardinál *Jean Daniélou*.

Jiný hlas: *Der hat ein Buch „Judeo-Christianisme“ geschrieben.*

Jiný hlas: *Napsal knihu, která se jmenuje vlastně Křesťanství ze Židů.*

Jiný hlas: *Es ist darum schwer, weil sehr wenig direkte Literatur über diese Gruppen besteht.*

Jiný hlas: *Je to proto nesnadné, protože je velmi málo přímé literatury o této skupině.*

Jiný hlas: *Denn in den Augen der späteren Kirche, der Heidenkirche oder die Kirche aus den Völkern, waren die Judenchristen Sektarier.*

Jiný hlas: *Protože v pohledu té pozdější církve, která se rekrutovala z pohanů, ti židokřesťané byli sektou.*

Jiný hlas: *Ihre Bücher sind vernichtet und nur die Kirchenväter sprechen in einem denigrierenden Ton über sie.*

Jiný hlas: *Jejich knihy byly ničeny a církevní otcové o nich hovoří v takovém depreciativním, odsuzujícím slova smyslu.*

Jiný hlas: *Aber es ist viel Untersuchung nach dieser Gruppe gewesen, weil es an sich sehr interessante Gruppen sind. Man hat die Vermutung, dass die am nächsten stehen bei der ursprünglichen Jesusbewegung.*

Jiný hlas: *Ale teď se jim věnovalo čím dál tím více pozornosti, protože panuje taková domněnka, že tyto skupiny stály co nejbližší vlastně tomu vznikajícímu křesťanství kolem Ježíše.*

Jiný hlas: *Und Schoeps, dieser Jude, hat selbst gesagt: Sind sie nicht die Erben von Jesus?*

Jiný hlas: *A ten jeden badatel, ten Schoeps, řekl tedy: Zdalipak nejsou oni těmi pravými dědici Ježíšovými?*

Jiný hlas: *Es sind einige Fragmente aus Apokryphen da, Hebräerevangelium, das Protoevangelium des Jakobus und ein ziemlich wichtiges Buch ist oder wichtige Schrift sind die Pseudoklementinen.*

Jiný hlas: *Existují některé fragmenty z apokryfů: Evangelium Židů, takové prvotní Evangelium Jakubovo a pak jsou důležité spisy pseudoklementinské.*

Jiný hlas: *Es waren sehr viele verschiedene Gruppen, die alle wieder verschiedene Punkte betont haben in dem Judenchristentum. Die bekanntesten Namen waren die Nazarener und die Ebioniten.*

Jiný hlas: *Mezi těmi křesťany ze Židů byla celá řada skupin, které zdůrazňovaly určité věci. Nejznámější byli nazarejští a ebionité.*

Jiný hlas: *Die Nazarener waren wieder mehr orthodox als die Ebioniten.*

Jiný hlas: *Nazarejci byli více ortodoxní než ebionité.*

Jiný hlas: *Aber dass sie orthodoxer waren in den Augen der späteren Kirchenväter sagt natürlich auch nicht alles.*

Jiný hlas: *Ale to, že byli ortodoxnější z hlediska té pozdější církve, to také neříká vše o nich.*

Jiný hlas: *Die Kirchenväter, die viel über diese Judenchristen geschrieben haben, waren Origenes, Eusebius und Epiphanius.*

Jiný hlas: *Otcové, kteří nejvíce psali o těchto skupinách, byli Órigenés, Eusebios a Epifanios.*

Jiný hlas: *Origenes hat zum Beispiel gesagt, dass die Nazarener, die waren für ihn noch akzeptabel, weil die die Gottheit Christi bejaht haben.*

Jiný hlas: *Pro Órigena byli ještě přijatelní ti nazarejci, protože uznávali božství Kristovo.*

Jiný hlas: *Aber das ist alles ziemlich unsicher. Es ist sicher, dass die Nazarener und Ebioniten und alle andere Gruppen sich sahen als Gruppen innerhalb des Judentums, innerhalb des jüdischen Volkes. Sie befolgten die Thora des Moses.*

Jiný hlas: *Ale je to všechno poněkud nejisté. Je zcela bezpochyby, že nazarejci, ebionité a ostatní skupiny se chápali jako skupiny uvnitř židovství, uvnitř židovského lidu. Drželi a přijali Tóru a zákon.*

Jiný hlas: *Und ich denke, dass wir jedenfalls historisch gesehen nicht die Ideen, nicht die Meinungen der Kirchenväter folgen können, aber versuchen müssen wirklich zu untersuchen, wie diese Gruppen waren.*

Jiný hlas: *Domnívám se, že my nesmíme tvářit v tvář těmto skupinám přejímat ta hlediska oficiální církve, nýbrž musíme ty skupiny chápat v jejich autenticitě.*

Jiný hlas: *Und der Eindruck ist sehr klar, dass diese Gruppen eine authentische Ausdruck waren der*

*Grundwahrheiten des Evangelia.*

Jiný hlas: A domnívám se, že tyto skupiny byly takovým genuinním, autentickým výrazem základních pravd Evangelia.

Jiný hlas: *In späterer Zeit, so in zweiten und noch mehr im dritten Jahrhundert, sind die ganz an der Seite des Christentums gedrungen, sind die im Sektarertum gedrungen.*

Jiný hlas: Později, ve druhém a ještě více ve třetím století, byly vytlačeny na okraj křesťanství a zapadly do toho, co církev nazývala sektářstvím.

Jiný hlas: *Aber das war schon in der Zeit, was mehrere Autoren die Zeit des Sündenfall des Christentums genannt haben unter Konstantin.*

Jiný hlas: Ale to už bylo potom později, zejména ve čtvrtém století, v období, které řada myslitelů nazývá hříšným odpadnutím křesťanství za Konstantina.

Jiný hlas: *In dieser Zeit hat das Heidenchristentum schon die Züge bekommen eines imperialistischen und absolutistischen Gepräges.*

Jiný hlas: V tomto období nabývá to oficiální křesťanství, rekrutující se z pohanů, triumfalistický a imperialistický ráz.

Jiný hlas: *Aber zurück zu diesen ersten judenchristlichen Gemeinden. Wir können einiges auch aus dem Neuen Testament wissen zwischen den Sätzen.*

Jiný hlas: Ale zpátky k těm prvním židokřesťanským obcím. Něco můžeme poznat už jaksí mezi řádky ze samotného Nového zákona.

Jiný hlas: *Die erste judenchristliche Gemeinde hat unter einer sehr starken eschatologischen Spannung, Erwartung gelebt.*

Jiný hlas: Tato skupina židokřesťanů byla charakteristická tím, že žila ve velmi silném eschatologickém očekávání.

Jiný hlas: *Man erwartete die baldige Parusie.*

Jiný hlas: Očekával se brzký druhý příchod Krista, *parusie*.

Jiný hlas: *Und man glaubte wie die Juden, dass wenn Israel Buße tun würde, der Menschensohn erscheinen würde.*

Jiný hlas: A sdílela se ta víra, která byla už v Izraeli, že jestliže celý Izrael bude konat pokání, tak se objeví Syn člověka.

Jiný hlas: *Das findet man zurück auch in den ersten Kapitel der Apostelgeschichte.*

Hejdánek: To je možno najít i v těch prvních kapitolách Skutků.

Jiný hlas: *Sehr deutlich in Apostelgeschichte drei neunzehn bis einundzwanzig.*

Hejdánek: V třetí kapitole, devatenáctém až jednadvacátém.

Jiný hlas: *Da wird Israel aufgerufen zur Buße, auf dass Zeiten der Aufatmung kommen von Seiten Gottes und dass die Apokatastasis, ja, die Wiederherstellung aller Dinge stattfinden kann.*

Hejdánek: Tam je vyzván lid k tomu pokání, které bude vrcholit tím, že budou vlastně obnoveny, osvobozeny všechny věci, všechno se obnoví.

Jiný hlas: *Und auch aus diesem Rahmen, aus diesem Gedanken kann man so dieses Kapitel aus Matthäus zehn erklären, dass die Boten herumgeschickt werden in Israel, dass sie in Israel, ganz Israel herumreisen müssen, um zu sagen: Das Reich ist nahe.*

Hejdánek: Z tohoto eschatologického rámce je možno pochopit i to, co čteme v desáté kapitole Matoušově, že Ježíš vysílá učedníky, kteří mají obejít celý Izrael a připravit ho pro konání toho pokání, to jest pro onen rozhodující zlom, příchod.

Jiný hlas: *Es ist also eine völlig jüdische Auffassung, dass der Messias kommen kann, wenn Israel Buße tut.*

Hejdánek: A to je tedy vlastně veskrze židovská představa, že Mesiáš, Spasitel, Pomazaný přijde, jestliže veškerý lid učiní pokání.

Jiný hlas: *Es war also im Judentum-Christentum nicht noch die missionäre Ausprägung, die mit Paulus*

*gekommen ist.*

Hejdánek: Tedy v těchto skupinách ještě se neuplatňovalo ono pojetí misie, které přichází až s Pavlem.

Jiný hlas: *Man glaubte also, dass wenn Israel Buße tun würde, dass die Heiden von selbst angezogen würden nach Jerusalem.*

Hejdánek: Byla to taková představa a víra, že když Izrael učiní pokání, pak pohané budou přitaženi k Siónu, k Jeruzalému také.

Jiný hlas: *Die Christologie dieser ersten Judenchristen war so im Ganzen wie folgt.*

Hejdánek: Ta christologie těchto židokřesťanů byla zhruba taková.

Jiný hlas: *Man würde das in der Dogmatik Adoptionismus nennen.*

Hejdánek: V dogmatice by se to nazvalo adopcionismem.

Jiný hlas: *Das meint: Gott hat Jesus als Sohn angenommen bei seiner Taufe und diese Adoption ist bestätigt in der Auferstehung.*

Hejdánek: Že totiž Bůh adoptoval Ježíše v okamžiku jeho křtu v Jordánu a tato adopce za Božího syna je potvrzena vzkříšením.

Jiný hlas: *Diese Judenchristen haben im Allgemeinen einen sehr deutlichen und starken Unterschied gemacht zwischen Gott und Jesus, und diese nicht gleichgesetzt.*

Hejdánek: Tito židokřesťané velice ostře rozlišovali od Boha Ježíše a tyto dvě postavy neztotožňovali.

Jiný hlas: *Eigentlich kann man auch sagen, dass in der Streit zwischen Judenchristentum und Juden der Rubikon überschritten ist, sobald man Jesus und Gott gleichsetzt.*

Hejdánek: A dá se říci, že v tom sporu mezi židokřesťany a židy byl překročen Rubikon v okamžiku, kdy byla přijata ta víra v božství Ježíšovo.

Jiný hlas: *Diese Judenchristen haben sich also nicht eingesetzt für Heidenmission, denn sie glaubten, dass als der Messias kommen würde, die Völker von selbst nach Jerusalem ziehen würden.*

Hejdánek: Tito židokřesťané se nějak neangažovali pro výslovnou misii, protože žili v té představě, že jakmile Mesiáš přijde, tak pohané budou přitaženi, tím je to dáno, tím příchodem, že budou přitaženi k Jeruzalému.

Jiný hlas: *Man kann aus der Apostelgeschichte und auch aus den Briefen des Paulus konkludieren – Paulus hat sich mit denen auseinandergesetzt –, dass diese Judenchristen festgehalten haben an den Tora.*

Hejdánek: Ze Skutků apoštolských a z Pavlových dopisů, který se mimo jiné vyrovnával s těmito židokřesťany, je rozřetelné, že tyto židokřesťané dbali na Tóru a tu měli v středu.

Jiný hlas: *Hier und da haben die jüdische Jesus-Jünger natürlich verschiedene Akzente gelegt, verschieden von ihrer jüdischen Mitbürger, aber diese Akzente waren möglich innerhalb des Judentums des ersten Jahrhunderts.*

Hejdánek: Je sice pravda, že ti přímí učedníci Ježíšovi kladli různé důrazy, odlišné od svých židovských spoluobčanů, ale stále ještě je bylo možno chápat, tyto důrazy, v rámci židovství jako celku.

Jiný hlas: *Das Judentum des ersten Jahrhunderts oder, lassen wir sagen, von den Jahrhundert vor und nach Christus, war pluriform. Das war nicht einheitlich.*

Hejdánek: Židovství prvního století po i před Kristem bylo pluriformní, nebylo vnitřně jednotné.

Jiný hlas: *Man hatte Pharisäer, Sadduzäer, Zeloten, Essener und so weiter.*

Hejdánek: Byli tu esséni, byli tu saduceové, farizeové, zéloti a tak dále.

Jiný hlas: *Und der bekannte jüdische oder der bekannteste jüdische Neutestamentler David Flusser in Jerusalem hat gesagt:*

Hejdánek: Nejznámější novozákonník židovský, David Flusser z Jeruzaléma, řekl:

Jiný hlas: *Dass der Unterschied zwischen dem rabbinischen Judentum und die Judenchristen viel weniger war als zwischen dem rabbinischen Judentum und die Qumran-Sekte.*

Hejdánek: Že rozdíl mezi rabínským židovstvím a židokřesťany byl daleko menší než mezi rabínským židovstvím a kumránskou skupinou.



Jiný hlas: *Und eine solche Stellungnahme, die man denke ich sehr gut verteidigen kann, bedeutet schon, dass man diese populäre Auffassung, Judentum und Christentum sind bald auseinandergegangen, dass das völlig nicht stimmt.*

Hejdánek: A z tohoto postoje, který lze velmi dobře hájit, je možno nahlédnout, že to pojetí, ten stereotyp, že židovství a křesťanství se velice záhy rozešly, že je neudržitelný, protože ta pestrost těch důrazů uvnitř toho židovství byla tak rozsáhlá – teď to doplňuju –, že byly možné větší rozdíly uvnitř těch jednotlivých skupin v rámci židovství než mezi židovstvím a třeba těmi židokřesťany.

Jiný hlas: *Das Judenchristentum wurde anfänglich toleriert innerhalb des Judentum.*

Hejdánek: V rámci židovství bylo toto židokřesťanství tolerováno.

Jiný hlas: *Mit Name und besonders von den Pharisäern.*

Hejdánek: A to zvláště farizeji.

Jiný hlas: *Man kann ein Beispiel dafür auch finden in Apostelgeschichte fünf.*

Hejdánek: Ono o tom lze nalézt také doklad ve *Skutcích apoštolských* v páté kapitole.

Jiný hlas: *Wo der berühmte Pharisäer Gamaliel diese Haltung von Toleranz eigentlich illustriert.*

Hejdánek: Tu vlastně ilustruje ten známý farizeus Gamaliel svým tolerantním přístupem.

Jiný hlas: *Sie kennen dieses Beispiel, dass Gamaliel sagt: Wenn's von Gott ist, dann müssen wir aufpassen. Wenn's nicht von Gott ist, wird's verschwinden.*

Hejdánek: Gamaliel tam říká: Jestliže to, co se teď děje, co je reprezentováno Petrem a tou jeho skupinou, je od Boha, tak musíme na to dávat pozor; jestliže to je od Boha, tak to obstojí, jestli ne, tak to padne. Čili má takový tolerantně varovný přístup.

Jiný hlas: Es ist natürlich noch etwas komplizierter, als ich bis jetzt erzähle.

Hejdánek: Je to samozřejmě ještě poněkud komplikovanější, než to teď vyprávím.

Jiný hlas: Man hatte verschiedene Gruppen innerhalb des *Judenchristentums*.

Hejdánek: Existovala celá řada nejrůznějších skupin uvnitř židokřesťanství.

Jiný hlas: Und man kann das auch schon destillieren aus der *Apostelgeschichte*.

Hejdánek: A je možno to vydestilovat i ze *Skutků apoštolských*.

Jiný hlas: Sie kennen vielleicht die Geschichte, dass nach Stefanus die hellenistische *Judenchristen*, die hellenistischen *Judenchristen* aus Jerusalem vertrieben wurden.

Hejdánek: Víte o tom, že po tom tragickém konci Štěpánově byli vyhnáni z Jeruzaléma křesťané z helénů nebo tedy helénističtí křesťané. Ne, ne, křesťané řečtí, řecky mluvící křesťané.

Jiný hlas: Und das wird dann oft, ich habe auch solche Predigten gehört, dass wird dann oft so ausgelegt, dass die Hass der Juden so groß war, dass alle Christen aus Jerusalem vertrieben wurden.

Hejdánek: Často se to vykládá tak, já jsem to taky v kázání slyšel, že pro nenávisť židů byli vyhnáni křesťané řecky mluvící, tedy nežidé, z Jeruzaléma.

Jiný hlas: Auch das ist völliger Unsinn, denn man kann selbst aus *Apostelgeschichte* lesen, dass Jerusalem die *Muttergemeinde* blieb von den *Judenchristen*.

Hejdánek: To je naprostý nesmysl, protože je možno v těch *Skutcích* se dočíst, že v Jeruzalémě byl mateřský sbor tedy křesťanů ze židů.

Jiný hlas: Man kann sagen, Stefanus wurde vertrieben, aber Petrus konnte bleiben.

Hejdánek: A dalo by se říct tedy, že Štěpán byl zabit, ale Petr zůstal.

Jiný hlas: Und Paulus später kam immer wieder zu dieser jüdischen *Muttergemeinde* zurück.

Hejdánek: A Pavel sám se vracel k tomuto mateřskému sboru ze židů, tedy k židokřesťanům.

Jiný hlas: Weil er doch diese *Muttergemeinde* auch wirklich zentral sah als sein, wofür er verantwortlich war.

Hejdánek: A viděl v ní v jejím ústředním postavení záštitu toho, co sám také misijně konal.

Jiný hlas: Man kann nur daraus denke ich historisch konkludieren, dass die hellenistische *Judenchristen* viel mehr von *Thora* weggebrochen haben als die die andere palästinensische *Judenchristen*.

Hejdánek: Asi se dá historicky říct to tak, že ti řecky mluvící židokřesťané ze zákona odvrhli daleko víc než

ti židokřesťané, kteří zůstali a to snad byl důvod...

Jiný hlas: ...dass die palästinensische *Judenchristen* unter Petrus angesehen wurden, angeschaut wurden als eine messianische Zweig des Judentums.

Hejdánek: ...že na Petrovu skupinu se nahlíželo jako na jakousi větev toho mesiánského židovství.

Jiný hlas: Okay, jetzt kann man fragen, wie ist dann doch diese Trennung der Wege historisch, wie hat diese Trennung der Wege stattgefunden?

Hejdánek: Ale teď je možno se přece jenom ptát, jak došlo k tomu dělení cest mezi židy a křesťany.

Jiný hlas: Und das ist wieder, muss ich sagen, ein sehr kompliziertes Prozess gewesen.

Hejdánek: Musím říct, že to byl velmi komplikovaný proces.

Jiný hlas: Komplizierter, als ich jetzt erzähle.

Hejdánek: Komplikovanější než to teď podávám.

Jiný hlas: Es ging eigentlich um zwei Prozesse, die zugleich gingen.

Hejdánek: Šlo vlastně o dva procesy, které se současně uskutečňovaly.

Jiný hlas: Zwei Prozesse, die man unterscheiden muss, aber nicht trennen kann.

Hejdánek: Dva procesy, které je třeba rozlišovat, ale nikoliv od sebe oddělovat.

Jiný hlas: Das erste Prozess ist die Trennung zwischen Juden und *Judenchristen*.

Hejdánek: První proces je oddělení křesťanů a židů.

Jiný hlas: Der zweite Prozess ist die Trennung zwischen *Judenchristen* und *Heidenchristen*.

Hejdánek: A druhým procesem je rozdělení židokřesťanů a křesťanů z pohanů.

Jiný hlas: Diese Prozesse haben einander beeinflusst, aber muss man doch auch selbständig beurteilen.

Hejdánek: Oba procesy se vzájemně ovlivňovaly, ale je třeba je posuzovat také samostatně.

Jiný hlas: Jetzt über das erste Prozess. Trennung zwischen Juden und *Judenchristen*.

Hejdánek: Tak první proces, k němuž došlo mezi židy a židokřesťany.

Jiný hlas: Verschiedene Faktoren haben dazu geführt, dass die *Judenchristen* langsam außer die Mehrheit des jüdischen Volkes gedrungen sind, weggeschoben sind.

Hejdánek: K tomu, že byli vytěšňováni, vytlačováni židokřesťané z toho celku židovství, k tomu vedla celá řada faktorů.

Jiný hlas: Ich wird diese versuchen diese Faktoren aufzulisten.

Hejdánek: Pokusím se je seřadit.

Jiný hlas: In eine bestimmte historische Folgenreih.

Hejdánek: V určitém historickém pořadí.

Jiný hlas: Meistens, und ich komme zurück was ich in der Einführung gesagt habe, meistens denkt man, dass das alles fertig gewesen um den Jahr 70.

Hejdánek: Většinou se soudí, a tím navazuji na to, co už jsem řekl, že všechno bylo vlastně hotovo už kolem roku 70.

Jiný hlas: Das ist absolut nicht der Fall gewesen.

Hejdánek: Ale tak tomu v žádném případě nebylo.

Jiný hlas: Natürlich ist der Fall Jerusalems einer der Faktoren gewesen.

Hejdánek: Bezpochyby pád Jeruzaléma je jedním faktorem.

Jiný hlas: Und ich möchte betonen, dass speziell politische Fakten diese Trennung herbeigeführt haben und nicht erstens theologische Faktoren.

Hejdánek: A je třeba říci, že to byly především politické faktory, které vedly k tomuto rozdělení, nikoliv teologické.

Jiný hlas: So der erste Faktor war die der Fall Jerusalems.

Hejdánek: Tak prvním faktorem tedy pád Jeruzaléma.

Jiný hlas: Aber nicht in dem Sinne wie das später in dem kirchlichen *Antijudaismus* immer ausgewirkt ist.

Hejdánek: Nikoliv v tom smyslu, jak to bylo vylíčeno v tom pozdějším oficiálním křesťanství.

Jiný hlas: Und jetzt muss ich dann etwas nennen, was dann sehr oft dabei als Beweis angeführt wird.

Hejdánek: A k tomu musím speciálně zmínit to, co bývalo, co je v takových diskuzích uváděno jako důkaz.

Jiný hlas: Man sagt und das ist jahrhundertlang nur als historische Tatsache gelernt, dass die

*Judenchristen* vor dem Fall Jerusalems nach Pella geflohen sind. Pella ist in Überjordan.

Hejdánek: Udává se to jako za historickou skutečnost, že než došlo k pádu Jeruzaléma, moment, že křesťané odešli do Pelly, ano.

Jiný hlas: In 66.

Hejdánek: V 66. roce údajně měli tedy odejít za Jordán do Pelly.

Jiný hlas: Und das steht bei den Kirchenväter, wir wissen das nur via indirekt also von den Kirchenväter Eusebius und Epiphanius.

Hejdánek: A o tom píší církevní otcové, my to víme vlastně jenom nepřímou, píší o tom ti dva církevní otcové, Eusebius a Epiphanius.

Jiný hlas: Das hat man immer als historisch getreu angenommen und gelehrt.

Hejdánek: To se přijímalo jako za historicky věrné a pravdivé.

Jiný hlas: Nur in der jüngeren Zeit geht man nicht mehr automatisch davon aus, dass das so ist wie die Kirchenväter geschrieben haben.

Hejdánek: Teď v novější době ovšem se to nebere za bernou minci, není, že tomu nebylo zcela tak, jak o tom píší ti dva církevní otcové.

Jiný hlas: Erstens sind sie in ihre Stellungnahmen über die *Judenchristen* nicht objektiv zu nennen, die Kirchenväter.

Hejdánek: Ano, ti dva církevní otcové už nejsou považováni těmito mladšími badateli za objektivně věrohodné.

Jiný hlas: *Aber weiter stimmen die historische Tatsachen auch nicht mit was wir aus andere Quellen wissen.*

Hejdánek: A dále nesouhlasí také zcela ta historická fakta, jak je známe z jiných pramenů.

Jiný hlas: *Ein bekannter Schriftsteller, Brandon, hat „The Fall of Jerusalem“ geschrieben.*

Hejdánek: Známý spisovatel Brandon...

Jiný hlas: *Brandon.*

Hejdánek: ...napadl nebo tedy zproblematizoval v roce 51 ve své knize pravdivost, nosnost těchto argumentů.

Jiný hlas: *Und seine Stellungnahme ist – und er beweist das mit viele Argumenten – dass es völlig unwahrscheinlich ist, dass die ganze Jerusalems Christengemeinde, judenchristliche Gemeinde, als ganzes nach Pella gezogen ist.*

Hejdánek: A uvádí řadu důkazů a závěrem tedy soudí, že naprosto nemožné, aby celá ta skupina křesťanů z Židů odešla z Jeruzaléma do Pelly.

Jiný hlas: *Ich könnte viele historische Fragen auflisten, die man an die Pella-Tradition stellen kann.*

Hejdánek: Bylo by možno uvést celou řadu otázek, které je možno klást této tradici o Pelli.

Jiný hlas: *Man könnte fragen zum Beispiel: wie konnten die Judenchristen nach Pella gehen quer durch die von Vespasian besetzten Gebiete?*

Hejdánek: Je možno se například ptát, jak by mohla ta obec křesťanů z Židů projít do Pelly územím, které bylo plně obsazeno Vespasianovými vojsky.

Jiný hlas: *Pella ist also in Transjordanien, ja, im heutigen Jordanien, etwa.*

Hejdánek: Pella je v Zajordání, v dnešním Jordánsku tedy zhruba.

Jiný hlas: *Ein noch wichtiger Frage ist: Wie konnten die Judenchristen sich in Pella ansiedeln? Pella, das in 66 von jüdischen Zeloten verwüstet worden war und in 68 von Vespasian verwüstet worden war?*

Hejdánek: Další taková otázka: Jak by se byli mohli usadit...